

نقش رنگ در ارتقاء کیفیت محیط‌های یادگیری

حامد زهره‌وند^{۱*}، شیرین یاراحمدی^۲، اکرم فرخی^۳

Hamed.zohrevand@gmail.com
Shirin.yarahmadi@gmail.com
delfiyoos@yahoo.com

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، کرمانشاه.
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، بروجرد.
۳- دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان.

چکیده

فضایی که انسان‌ها در آن زندگی می‌کنند نتیجه تاثیر انواع متغیرهای محیطی است. یکی از مهم‌ترین متغیرهای محیطی موثر بر زندگی انسان‌ها رنگ است که توانایی نفوذ در خلق و خو، احساسات و رفتار انسان را دارد. انسان از دوران کودکی این متغیر محیطی را درک کرده و به آن پاسخ می‌دهد. یکی از مهم‌ترین تاثیرات رنگ اثر آن بر توان یادگیری انسان است. طراحی یک فضا بر اساس اصولی خاص موجب بالا بردن توان یادگیری و بالعکس استفاده‌ی غیراصولی از رنگ در فضاها اثرات منفی را در یادگیری به دنبال خواهد داشت. به منظور ایجاد یک فضای ایده آل برای یادگیری، نه تنها نیاز به درک چگونگی عملکرد رنگ به عنوان یک عامل فضایی موثر داریم، بلکه به فهم جزئیات ادراک کودکان از رنگ‌ها و انتظارات فضایی آنها در یک محیط آموزشی نیز نیازمندیم. در این راستا محقق با بررسی منابع کتابخانه‌ای و با رویکردی کیفی ابتدا اثرات فیزیولوژیک و روانی رنگ را بر انسان بررسی نموده و سپس به طور خاص به تاثیرات رنگ بر محیط‌های یادگیری می‌پردازد و نهایتاً الگوی رنگی خاصی را برای محیط‌های یادگیری پیشنهاد می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: تاثیر رنگ، متغیر محیطی، محیط یادگیری، الگوی رنگی.

۱- مقدمه

جنبه‌های فیزیکی محیط که پایه و اساس تجربه ما از فضاهای مختلف هستند، متغیرهای محیطی نامیده می‌شوند و می‌توان فضا را نتیجه تاثیر انواعی از متغیرهای محیطی تعریف نمود. در همین راستا، رفتار و فعالیتی که می‌تواند شامل واکنش‌های روانی و یا جسمی به هر متغیر محیطی باشد، متغیر عملکرد نامیده می‌شود [۱]. این پاسخ می‌تواند به عنوان فعالیت‌های جسمی، روانی و تعاملی طبقه بندی شود. رابطه بین متغیرهای محیطی و عملکردی در درک این موضوع که چگونه محیط فیزیکی می‌تواند باعث حمایت و یا منع متغیرهای عملکردی گردد، مهم می‌باشد.

یکی از مهم‌ترین متغیرهای محیطی رنگ است. رنگ جزئی جدایی ناپذیر از زندگی ماست و بخشی از هر آن چیزی است که ما آن را درک می‌کنیم. رنگ بر روی احساسات، عواطف و رفتار ما تاثیر شگرف دارد به طوری که تصور جهان بدون رنگ سخت و غیر ممکن است. رنگ دارای معنای عمیق نمادین و فرهنگی برای ماست. رنگ بخشی از حافظه ما و خاطرات ما از فضا و یا یک رویداد در آن فضا است. رنگ یکی از شایع‌ترین رسانه‌ها است که انسان‌ها از آن برای بیان احساسات و عواطف خود استفاده می‌نمایند. با این حال، عملکرد رنگ از فرد به فردی دیگر، بسته به احساسات، سن، جنس و زمینه فرهنگی متفاوت می‌باشد. از رنگ می‌توان برای ایجاد تغییرات عمده‌ی فضایی به بهترین نحو استفاده نمود. این عامل را می‌توان برای اهداف متمایز ساختن، متحد کردن، مساوی نمودن و تاکید کردن بر روی عناصر یک فضا بکار گرفت. به عنوان مثال، رنگ (رنگ‌های تیره) یک سقف بلند را طوری نشان می‌دهد که کوتاه به نظر برسد. رنگ همچنین می‌تواند ظاهر یک ساختمان را به گونه‌ای